

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

15625 *Llei 35/2011, de 4 d'octubre, sobre titularitat compartida de les explotacions agràries.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

I

La societat espanyola ha experimentat una profunda transformació en els últims trenta anys en el reconeixement ple de la igualtat de drets i llibertats entre dones i homes.

Malgrat això, l'equiparació de sexes a les zones rurals evoluciona de forma més lenta, la qual cosa constitueix una característica comuna de tots els països del nostre entorn. Prova d'això és la presència majoritària d'homes en el món rural com a conseqüència de la migració de les dones joves del camp a les ciutats. Les llargues jornades de treball, les responsabilitats domèstiques no compartides en la major part dels casos i la falta de reconeixement econòmic, professional i social del treball de les dones, són els principals motius d'aquest fenomen.

En l'àmbit de l'explotació familiar del medi rural, són moltes les dones que comparteixen amb els homes les tasques agràries, assumint-ne bona part i aportant-hi tant béns com treball. Tanmateix, en la majoria dels casos, només figura l'home com a titular de l'explotació agrària, el que dificulta que es valori adequadament la participació de la dona en els drets i les obligacions derivats de la gestió de l'esmentada explotació, en condicions d'igualtat. A Espanya, més del 70 per cent dels titulars d'explotació agrària són homes.

A Espanya no hi ha limitacions legals a l'accés a la propietat agrícola per part de les dones (encara que la realitat mostra que quan elles són les titulars, se sol tractar d'explotacions de dimensions econòmiques reduïdes i baixa rendibilitat), però sí dificultats pràctiques per a l'accés al crèdit o a altres béns i drets immaterials per estar vinculats no a la propietat de la terra, sinó al seu rendiment, és a dir, a la titularitat de l'explotació. A més, els estereotips tradicionals segueixen vigents en el medi rural. El treball de les dones se segueix entenent més aviat com una «ajuda familiar» que complementa la renda principal i no com una aportació econòmica efectiva.

El paper de la dona en l'àmbit rural té present i futur. El desenvolupament del medi rural és fonamental per a la vertebració d'Espanya i així ho ha entès la Unió Europea mitjançant la Directiva 41/2010, de 7 de juliol. Les dones rurals, encara avui malgrat els avenços en igualtat, segueixen sent vulnerables i invisibles; i tanmateix elles són la base del manteniment, conservació i desenvolupament de les àrees rurals en termes econòmics, socials i culturals.

II

A pesar de l'avanç que va suposar per al règim jurídic d'organització de la terra en el món rural la regulació de les explotacions agràries conforme a la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització d'explotacions agràries, la pràctica demostra que hi ha determinats aspectes que cal corregir per l'efecte negatiu que produeixen en la situació de les dones

que viuen i participen en aquestes explotacions. Encara que existeixen des de fa temps figures societàries suficients, en l'ordenament jurídic civil i mercantil, perquè les dones tinguin els mateixos drets que els homes, fent-los valer en el mercat i en el tràfic jurídic i econòmic, tanmateix, la realitat social demostra que les dones que treballen en les explotacions agràries no han recorregut a tals figures societàries. Amb aquesta iniciativa legal, l'Estat pretén adaptar el marc jurídic a la realitat social.

La titularitat compartida està cridada a constituir un factor de canvi de les estructures agràries de manera que les dones del món rural gaudeixin d'una igualtat de drets efectiva respecte dels homes. Això ha de permetre la supressió de barreres formals i substantives, així com la potenciació de determinats valors en les dones del món rural, com ara la confiança, la igualtat i la no-discriminació, la visibilitat i, per tant, el desenvolupament sostenible.

El legislador espanyol pretén així instaurar un marc legal per a les persones del medi rural, garant de la igualtat de drets entre dones i homes en el món rural, de la protecció social i de Seguretat Social corresponent, de l'educació i formació, i del reconeixement ple del seu treball a tots els nivells.

III

Dues normes amb rang de Llei constitueixen el primer reconeixement jurídic del que ja és conegut com la titularitat compartida d'explotacions agràries. D'una banda, l'article 30 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, instava a desplegar l'esmentada figura jurídica, perquè es reconeguessin plenament els drets de les dones en el sector agrari, la corresponent protecció de la Seguretat Social i el reconeixement del seu treball. D'altra banda, la disposició addicional quarta de la Llei 45/2007, de 13 de desembre, per al desenvolupament sostenible del medi rural, va recollir un mandat dirigit al Govern per promoure i desenvolupar el règim de titularitat compartida de béns, drets i obligacions en el sector agrari i la corresponent protecció de la Seguretat Social.

Com a primer desplegament de les esmentades normes el Reial decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries va crear, a efectes administratius i com a mesura de foment, la titularitat compartida com una nova figura preferencial addicional a les que regula la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.

A més a Europa també s'ha treballat en aquest sentit, com ho demostra la Directiva 2010/41/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de juliol, sobre aplicació del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones que exerceixen una activitat autònoma.

IV

Partint d'aquests antecedents, aquesta Llei regula la titularitat compartida de les explotacions agràries. La Llei ofereix una nova figura jurídica de caràcter voluntari, que persegueix promoure aquesta modalitat d'explotació agrària com un vehicle per assolir la vertadera equiparació de les dones i els homes en l'explotació agrària, donant compliment efectiu al principi d'igualtat i no-discriminació proclamat en la Constitució. El seu objectiu és anar més enllà d'una regulació d'efectes administratius, ja que es tracta de promoure una acció positiva que aconseguixi donar visibilitat a les dones i que aquestes puguin exercir i gaudir de tots els drets derivats del seu treball en les explotacions agrícoles en termes d'igualtat respecte als homes, afavorint l'assumpció de decisions gerencials i dels riscos i responsabilitats derivats d'aquelles. La figura que es crea queda perfilada a l'article 2 com a unitat econòmica, sense personalitat jurídica, i susceptible d'imposició a efectes fiscals, que constitueix un matrimoni o parella de fet, per a la gestió conjunta de l'explotació agrària, diferenciant entre la titularitat de l'explotació i la titularitat dominical dels béns i els seus drets, el règim jurídic civil dels quals en cap cas no es veu afectat. Aquesta Llei atorga a aquestes explotacions agràries de titularitat compartida la condició de prioritàries, conforme a la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització d'explotacions

agràries, de forma que han de gaudir de l'avantatge de tenir un ordre preferent a l'obtenció de beneficis, ajudes i altres mesures de foment impulsades per les administracions públiques, sempre que un d'ells sigui agricultor professional i la renda unitària de treball que s'obtingui de l'explotació no superi en un 50 per 100 el màxim del que estableix la legislació corresponent per a les explotacions prioritàries.

La Llei regula, a més, un altre mecanisme per al reconeixement dels drets econòmics de les dones que realitzin tasques en l'explotació. Així, qui havent participat de manera efectiva i regular no rebi cap pagament o contraprestació pel treball realitzat i no hagi constituït amb el seu cònjuge o parella de fet una titularitat compartida té dret a una compensació econòmica en els supòsits tant de transmissió de l'explotació com d'extinció del matrimoni o de la parella de fet.

A més del que s'exposa, hi ha la possibilitat, segons recull la disposició addicional primera, de l'accés a l'administració conjunta de l'explotació agrària, però sense crear la figura jurídica de la titularitat compartida, mitjançant la constitució d'una societat de responsabilitat limitada de les que preveu l'article 5.2 del Reial decret llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per fomentar la inversió i la creació d'ocupació, els estatuts de la qual s'han d'ajustar als Estatuts tipus que aprovi el ministre de Justícia. Cal assenyalar que el règim de titularitat compartida que s'estableix en aquesta Llei no és aplicable a les societats de responsabilitat limitada a les quals fa referència aquesta disposició addicional primera.

En conseqüència, la finalitat de la Llei és promoure i afavorir la igualtat real i efectiva entre dones i homes en el medi rural, a través del reconeixement jurídic i econòmic derivat de la seva participació en l'activitat agrària.

V

Finalment, és necessari destacar que la Llei introdueix una regulació que, informada pel principi d'igualtat bàsica entre tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals, segons el tenor de l'article 149.1.1a de la Constitució, té, a més, un fonament constitucional particular i precís per als preceptes que la integren. D'aquesta manera, la disposició final quarta precisa que la competència de l'Estat per dictar la norma està, juntament amb el títol que deriva del principi d'igualtat evocat, en els títols que l'habiliten per produir legislació bàsica en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, en matèria de legislació civil, sense perjudici de les necessàries especialitats que en aquest ordre deriven del dret civil foral o especial, en matèria de legislació mercantil, i en les matèries d'hisenda general i deute públic i de legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social.

VI

La Llei s'estructura en quatre capítols, sis disposicions addicionals, una disposició transitòria i cinc disposicions finals.

El capítol I estableix les disposicions generals: objecte i finalitat, naturalesa de l'explotació agrària de titularitat compartida, definicions i requisits de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.

El capítol II estableix el règim jurídic de la titularitat compartida quan es refereix a l'administració, representació i responsabilitat de l'explotació agrària de titularitat compartida, al repartiment de rendiments, a la inscripció en el Registre de la corresponent Comunitat Autònoma, amb valor constituïu, i en el Registre estatal existent en el Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí. Finalment, regula aquest capítol el règim d'extinció de la titularitat compartida.

El capítol III estableix el règim fiscal i les mesures en matèria de Seguretat Social aplicables a aquest tipus d'explotacions agràries. De la mateixa manera regula les mesures relatives al règim de les ajudes agràries i de les ajudes públiques i subvencions destinades a la incentivació de la constitució de les titularitats compartides de les explotacions agràries.

El capítol IV s'ocupa de la protecció econòmica del cònjuge o parella de fet davant del titular, per raó de la seva col·laboració en l'explotació agrària, reconeixent per la seva activitat efectiva i regular en l'explotació, quan no rebí pagament o cap contraprestació pel treball realitzat, ni s'hagi acollit al règim de titularitat compartida prevista en aquesta Llei, el dret a reclamar una compensació econòmica.

La disposició addicional primera estableix la futura aprovació d'un model simplificat d'estatuts pel Ministeri de Justícia al qual es poden acollir les persones físiques que tot i que es poden constituir en titularitat compartida d'explotació agrària d'acord amb aquesta Llei no la constitueixen i decideixin formalitzar una societat de responsabilitat limitada.

La disposició addicional segona estableix la modificació dels registres públics ministerials a fi que les seves bases de dades identifiquin les dues persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.

La disposició transitòria única estableix l'obligació de revisar, per adaptar-les a aquesta Llei, les inscripcions existents en el Registre de titularitat compartida en el termini de sis mesos a partir de l'aprovació de la nova norma reglamentària reguladora de l'esmentat Registre, i fins aleshores estan vigents el Reial decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries i l'Ordre ARM/2763/2009, de 5 d'octubre, per la qual es regula l'esmentat Registre.

La disposició final primera autoritza el Govern i els ministres de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, d'Economia i Hisenda, de Justícia, de Sanitat, Política Social i Igualtat i de Treball i Immigració a adoptar, en el seu àmbit, les disposicions de caràcter general necessàries per a l'execució i el desplegament del que preveu la Llei.

La disposició final segona introdueix determinades modificacions a la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, a fi d'acomodar-la a la nova figura de la titularitat compartida.

La disposició final tercera modifica la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedeix a la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari de la Seguretat Social en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms.

Finalment la disposició final quarta es refereix a la determinació dels títols competencials per a la promulgació d'aquesta Llei.

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i finalitat.*

1. L'objecte d'aquesta Llei és la regulació de la titularitat compartida de les explotacions agràries amb la finalitat de promoure i afavorir la igualtat real i efectiva de les dones en el medi rural, a través del reconeixement jurídic i econòmic de la seva participació en l'activitat agrària.

2. En cas de no-constitució de titularitat compartida, el seu objecte és la regulació dels drets econòmics generats a favor del cònjuge o persona vinculada per anàloga relació d'afectivitat, enfront del titular de l'explotació agrària, com a contraprestació per la seva activitat agrària, efectiva i regular en l'explotació, de la manera i amb els efectes que preveu el capítol IV d'aquesta Llei.

Article 2. *Naturalesa.*

1. L'explotació agrària de titularitat compartida és la unitat econòmica, sense personalitat jurídica i susceptible d'imposició a efectes fiscals, que es constitueix per un matrimoni o parella unida per anàloga relació d'afectivitat, per a la gestió conjunta de l'explotació agrària.

2. La constitució de la titularitat compartida d'una explotació agrària no ha d'alterar el règim jurídic dels béns i drets que la conformin ni el règim jurídic matrimonial o pactes

patrimonials de les parelles de fet ni el règim successori, sense perjudici del que estableix el capítol IV d'aquesta Llei.

Article 3. *Requisits de les persones titulars.*

Les persones titulars de l'explotació agrària en règim de titularitat compartida:

- Han d'estar donades d'alta en la Seguretat Social.
- Han d'exercir l'activitat agrària i treballar-hi de manera directa i personal tal com defineix la Llei 19/1995, de 4 de juliol.
- Han de residir en l'àmbit territorial rural en què radiqui l'explotació.

CAPÍTOL II

Règim de la titularitat compartida

Article 4. *Administració, representació i responsabilitat de l'explotació agrària de titularitat compartida.*

1. L'administració correspon a les dues persones titulars conjuntament.
2. La representació de l'explotació de titularitat compartida ha de ser solidària, amb excepció dels actes que suposin, disposició, alienació o gravamen d'aquesta, en els quals l'esmentada representació ha de ser mancomunada.
3. La responsabilitat ha de ser directa, personal, solidària i il·limitada de les dues persones titulars.

Article 5. *Repartiment de rendiments.*

1. Els rendiments generats per l'explotació s'han de repartir al 50 per cent entre les dues persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.
2. Una vegada repartits, aquests rendiments s'han de regir pel que disposa el règim econòmic matrimonial dels dos cònjuges o els pactes patrimonials que, si s'escau, hagin subscrit les parelles de fet.

Article 6. *Registre de titularitat compartida.*

1. Perquè la titularitat compartida de les explotacions agràries produeixi tots els seus efectes jurídics cal la seva inscripció prèvia en el Registre constituït a l'efecte per la corresponent comunitat autònoma.

2. La inscripció en el Registre a què es refereix l'apartat anterior té caràcter constitutiu i s'ha de fer mitjançant la presentació d'una declaració conjunta en què facin constar el següent:

- a) Dades d'identificació personal.
- b) Dades d'identificació de l'explotació.
- c) Dades dels béns i drets que conformen l'explotació agrària de titularitat compartida. En particular, en el cas de béns immobles i de drets reals sobre aquests, s'ha d'especificar la referència cadastral i qualssevol altres dades que puguin resultar de la normativa vigent.
- d) Número d'identificació fiscal assignat per l'Administració tributària competent conforme a l'article 9 d'aquesta Llei.
- e) Dades identificatives del compte bancari associat a la titularitat compartida.
- f) Dades identificatives del representant, si s'escau, de la titularitat compartida.
- g) Certificat de matrimoni o certificat d'inscripció de parella de fet, o asseveració de vinculació d'anàloga relació d'afectivitat inclosa en la declaració conjunta.

La declaració conjunta també es pot presentar a través del sistema de signatura electrònica, d'acord amb el que estableix la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.

3. En el termini de tres mesos s'han d'efectuar, pel Registre corresponent, les comprovacions que siguin pertinents i efectuada la inscripció dins de l'esmentat termini, els seus efectes s'han de retrotraure al moment de la presentació realitzada per les parts a què es refereix l'apartat 2. Transcorregut l'esmentat termini sense contestació denegatòria per part del Registre, s'ha d'entendre efectuada la inscripció per silenci administratiu.

4. El registre corresponent de gestió autonòmica ha d'expedir un certificat en què constin, com a mínim, les dades a què es refereix l'apartat 2.

Article 7. *Coordinació registral.*

1. En el Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí hi ha d'haver un Registre en què s'han de reflectir les declaracions de titularitat compartida, i les seves variacions, rebudes de l'òrgan competent de les diferents comunitats autònomes.

2. L'esmentat Registre ha de contenir, almenys, la identificació de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida i, si s'escau, del representant designat per aquestes, així com la identificació de l'explotació i el seu número d'identificació fiscal.

3. Les comunitats autònomes han de comunicar trimestralment al Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí les dades facilitades per les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida, així com les seves variacions, a l'efecte de la seva constància en el registre.

4. El contingut de l'esmentat registre s'ha de determinar reglamentàriament.

Article 8. *Extinció.*

1. La titularitat compartida de les explotacions agràries s'extingeix:

- a) Per nul·litat, separació o dissolució del matrimoni.
- b) Per ruptura de la parella de fet, o per la mort o la declaració de mort d'un dels seus membres.
- c) Per pèrdua de la titularitat de l'explotació agrària per qualsevol causa legalment establerta.
- d) Per transmissió de la titularitat de l'explotació a tercers.
- e) Quan per alguna de les dues persones titulars es deixin de complir els requisits que preveu l'article 3 d'aquesta Llei.
- f) Per acord entre les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida manifestat mitjançant compareixença personal o signatura electrònica davant el registre de titularitat compartida que regula l'article 6 d'aquesta Llei.

2. La concurrència d'alguna de les causes que estableixen les lletres a) a e), totes dues inclusivament, de l'apartat anterior l'ha de comunicar la persona interessada i, si no, l'altra persona titular o els seus hereus, al registre de titularitat compartida que regula l'article 6 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL III

Mesures en matèria fiscal, de Seguretat Social i de subvencions i ajudes públiques

Article 9. *Règim fiscal de la titularitat compartida.*

1. La titularitat compartida d'explotacions agràries té la consideració a efectes tributaris d'entitat de l'article 35.4 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

2. Tota titularitat compartida d'explotació agrària en la seva consideració d'entitat de l'article 35.4 de la Llei general tributària té un número d'identificació fiscal per a les seves relacions de naturalesa o amb transcendència tributària.

Aquest número d'identificació fiscal l'ha de facilitar l'Administració General de l'Estat, d'ofici o a instància de la persona interessada.

El procediment d'assignació i revocació, la composició del número d'identificació fiscal i la forma en què s'ha d'utilitzar en les relacions de naturalesa o amb transcendència tributària ha de ser el que regulen la Llei general tributària i el Reglament general de les actuacions i els procediments de gestió i inspecció tributària i de desplegament de les normes comunes dels procediments d'aplicació dels tributs aprovat pel Reial decret 1065/2007, de 27 de juliol.

3. El que disposen els apartats anteriors s'entén sense perjudici dels règims forals dels territoris històrics del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra, de conformitat amb el que estableix l'article 1.2 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

Article 10. *Mesures en matèria de Seguretat Social.*

1. L'exercici d'una activitat agrària per part de les persones titulars d'una explotació agrària de titularitat compartida determina la inclusió en el sistema de la Seguretat Social.

2. El cònjuge de la persona titular d'una explotació agrària a què es refereix la disposició addicional primera de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedeix a la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari de la Seguretat Social en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms, que es constitueixi en titular de l'explotació agrària de titularitat compartida, té dret als beneficis en la cotització a la Seguretat Social a què es refereix l'esmentada disposició, sempre que es compleixin les condicions que s'hi estableixen.

3. El que preveu l'apartat anterior és aplicable al membre de la parella de fet que es constitueixi en titular de l'explotació agrària en règim de titularitat compartida, una vegada que es reguli, en l'àmbit d'aplicació del sistema de la Seguretat Social i dels règims que el formen, l'abast de l'enquadrament de les parelles de fet dels titulars d'explotacions agràries, de conformitat amb el que preveu la disposició addicional segona de l'esmentada Llei 18/2007, de 4 de juliol.

Article 11. *Règim de les ajudes agràries.*

1. Les subvencions, les ajudes directes i les ajudes de desenvolupament rural, ja procedeixin de fonts de finançament europees, estatals o autonòmiques, associades a l'explotació agrària de titularitat compartida, han de correspondre per meitats iguals a favor de cada un dels cònjuges o membres de la parella de fet titulars de les explotacions agràries de titularitat compartida, i la sol·licitud de les esmentades ajudes s'ha de fer a nom de l'entitat de titularitat compartida que constitueix l'explotació agrària de titularitat compartida, i el pagament corresponent s'ha d'efectuar en el compte bancari associat a la titularitat compartida.

2. Cada una de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida ha de tenir la consideració de beneficiària directa de les ajudes corresponents al règim de pagament únic de la política agrícola comuna, i queda exempta de retenció de drets la cessió d'aquests que una de les persones titulars hagi de realitzar a favor de la unitat econòmica.

Article 12. *Mesures de foment i ajudes públiques.*

1. El Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, amb els requisits i les condicions que s'estableixin reglamentàriament, i oïdes les organitzacions professionals agràries i les organitzacions no governamentals de dones rurals, ha d'arbitrar les mesures necessàries per fomentar la constitució d'explotacions agràries de titularitat compartida.

2. L'explotació agrària de titularitat compartida té la consideració d'explotació agrària prioritària als efectes que preveu la Llei 19/1995, de 4 de juliol, sempre que la renda unitària de treball que s'obtingui de l'explotació no superi en un 50 per 100 el màxim del que estableix la legislació corresponent per a les explotacions prioritàries. A més, addicionalment als requisits que preveu l'article 3 d'aquesta Llei, un dels dos titulars ha de tenir la consideració d'agricultor professional, conforme al que estableix l'apartat 5 de l'article 2 de Llei 19/1995, de 4 de juliol.

3. Les bases reguladores de subvencions finançades per l'Administració General de l'Estat han d'incorporar un tracte preferent per beneficiar les explotacions agràries de titularitat compartida. Aquest tracte preferent consisteix, a igualtat de requisits per a les explotacions i per a cada nivell de suport, en l'increment de la ponderació o puntuació en els criteris objectius d'atorgament de subvencions i ajudes públiques establertes en les referides bases reguladores, addicionalment a altres situacions de preferència i prioritat que estableix la resta de l'ordenament jurídic.

4. Les persones titulars d'explotacions agràries de titularitat compartida han de tenir un dret preferent en les activitats de formació i assessorament en matèria d'agricultura.

5. Totes les disposicions, plans i programes elaborats per l'Administració General de l'Estat en matèria d'agricultura, medi rural i medi ambient han de prendre en consideració les mesures incentivadores i de foment de la titularitat compartida de les explotacions agràries que preveu aquesta Llei, i fer les justificacions necessàries a aquest efecte en la corresponent memòria.

CAPÍTOL IV

Compensació econòmica per raó de col·laboració efectiva en l'explotació agrària

Article 13. Reconeixement del dret a la compensació econòmica.

1. Les persones casades o unides per anàloga relació d'afectivitat que participin de manera efectiva i regular en l'activitat agrària de l'explotació, que no rebin pagament o cap contraprestació pel treball realitzat ni s'hagin aollit al règim de titularitat compartida que preveu aquesta Llei, tenen dret a una compensació econòmica en els termes i amb els efectes jurídics que assenyalen l'apartat i els articles següents. L'acreditació del treball efectiu es pot fer amb qualsevol mitjà de prova admès en dret. No obstant això, es presumeix l'esmentat treball efectiu en el cas de matrimonis el règim econòmic dels quals sigui el de guanys.

2. En els casos de transmissió de l'explotació agrària, de nul·litat o dissolució del matrimoni per qualsevol de les causes que preveu l'article 85 del Codi civil, o de l'anàloga relació d'afectivitat per separació, nul·litat, o mort, o en els supòsits de liquidació del règim econòmic del matrimoni o de les relacions patrimonials establertes per la parella de fet, les persones a les quals es refereix l'apartat 1 tenen dret a exigir una compensació econòmica a l'altre titular de l'explotació agrària o als seus hereus.

Article 14. Quantia i pagament de la compensació.

1. Per al càlcul de la compensació s'ha de tenir en compte el valor real de l'explotació agrària, el temps efectiu i real de col·laboració en l'activitat agrària i la valoració de l'activitat en el mercat, aspectes que s'han de provar amb els mitjans de prova admesos en dret.

2. La compensació ha de ser compatible amb altres drets de caràcter patrimonial als quals tingui dret el cònjuge o membre de la parella de fet.

3. La compensació s'ha de satisfer preferentment en un sol pagament, sense perjudici del que les parts puguin pactar sobre la quantia, forma, terminis i garantia per al pagament de la compensació.

Article 15. *Termini de reclamació.*

L'acció per reclamar el pagament de la compensació prescriu al cap de cinc anys comptats des del compliment dels supòsits que preveu l'article 13.2 d'aquesta Llei.

Disposició addicional primera. *Constitució de societats de responsabilitat limitada.*

Els qui complint els requisits que preveu l'article 3 d'aquesta Llei decideixin no crear una explotació agrària de titularitat compartida, poden constituir entre si una societat de responsabilitat limitada de les que preveu l'article 5.Dos del Reial decret llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per fomentar la inversió i la creació d'ocupació. Aquestes societats s'han d'ajustar als Estatuts tipus que aprovi el Ministeri de Justícia, amb les bonificacions i exempcions fiscals que legalment es determinin.

Disposició addicional segona. *Modificació dels registres públics.*

Els departaments ministerials responsables han d'adoptar les mesures necessàries perquè en els registres públics que sigui procedent s'identifiquin les persones titulars de les explotacions agràries de titularitat compartida.

Disposició addicional tercera.

En el termini de tres mesos després de l'aprovació d'aquesta Llei, el Govern ha d'establir un programa plurianual que prevegi una campanya de sensibilització i difusió de l'accés a la titularitat compartida i dels incentius per acollir-se a aquesta modalitat.

Disposició addicional quarta.

Transcorreguts els primers tres anys d'aplicació d'aquesta Llei, el Govern ha de fer una avaluació dels resultats de la seva aplicació, així com el seu impacte en les comunitats autònomes amb un dret civil propi, proposant les modificacions que, si s'escau, consideri procedents, i l'ha de remetre al Congrés dels Diputats.

Disposició addicional cinquena. *Modificació de la Llei 3/2001, de 26 de març, de pesca marítima de l'Estat.*

S'afegeix un títol VI a la Llei 3/2001, de 26 de març, de pesca marítima de l'Estat, amb la redacció següent:

«TÍTOL VI

Regularització de vaixells pesquers en el Cens de la flota pesquera operativa i en el Registre de vaixells i empreses navilieres

Article 109. *Regularització de vaixells.*

S'estableix un procediment de regularització de les inscripcions en el Registre de vaixells i empreses navilieres, dependent del Ministeri de Foment, així com en el Cens de la flota pesquera operativa, dependent del Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, de les embarcacions de pesca en les quals el material del buc, la potència propulsora o els valors d'eslora, mànega, puntal o arqueig no coincideixin amb les seves corresponents dades registrals, que compleixin les condicions que estableix aquesta Llei.

Article 110. *Condicions de regularització.*

1. Es poden acollir a aquest procediment els armadors o propietaris que hagin presentat en termini la sol·licitud de regularització en el marc de la Llei 9/2007, de

22 de juny, sobre regularització i actualització d'inscripcions d'embarcacions pesqueres en el Registre de vaixells i empreses navilieres i en el Cens de la flota pesquera operativa, i no van ser admeses a tràmit o hagin estat desestimades en virtut del que estableix l'article 3 de l'esmentada Llei. Aquest procediment és aplicable als expedients instruïts i pendents d'aportació de baixes o resolts l'eficàcia dels quals va quedar demorada fins al moment de l'aportació de baixes.

2. També es poden acollir, els propietaris o armadors d'embarcacions que hagin presentat la seva sol·licitud abans del 31 de desembre de 2007, a la regularització esmentada en el paràgraf primer.

3. En cap cas la regularització o actualització del Cens o Registre ha de perjudicar els drets adquirits per tercer a títol oneros i de bona fe durant la vigència de l'assentament que es rectifiqui.

Article 111. *Requisits per a l'aportació de baixes.*

1. En el supòsit que les variacions produïdes respecte a les dades inscrites suposin un increment de l'arqueig o la potència propulsora de l'embarcació, els seus propietaris o armadors han d'aportar com a baixa les unitats pesqueres operatives necessàries per compensar els esmentats increments, d'acord amb els criteris aplicables a la construcció i modernització de vaixells pesquers que estableix el Reial decret 1549/2009, de 9 d'octubre, sobre ordenació del sector pesquer i adaptació al Fons Europeu de la Pesca, amb excepció del que preveu l'article 3.c) de l'esmentat Reial decret. S'admet una tolerància en arqueig d'1,00 GT per a embarcacions menors de 10 metres d'eslora total i de 0,8 GT per a les restants, i fins a 20 cavalls de vapor en els dos casos.

2. Les baixes necessàries s'han d'aportar en el termini que estableixi l'autoritat competent per a la resolució de l'expedient, i pot procedir de qualsevol cens per modalitats de pesca o calador sense cap limitació de port base i s'ha d'admetre l'aportació d'una o diverses baixes, que necessàriament han de ser desballestades, per a la regularització de diverses embarcacions.

3. Durant el període d'aportació de baixes cap de les dades registrals pot patir variacions, a excepció dels canvis de titularitat per motius de mort o incapacitat permanent del propietari.

L'incompliment del que estableix el paràgraf anterior suposa la resolució desestimativa de la regularització sol·licitada.

4. Els vaixells regularitzats amb l'aportació de les baixes corresponents han d'exercir l'activitat pesquera de forma continuada i estar d'alta en el Cens de la flota pesquera operativa i en el Registre de vaixells i empreses navilieres, durant almenys dos anys des de l'anotació de les noves dimensions en el full d'assentament, per poder ser aportats com a baixa en els procediments de construcció o modernització de vaixells pesquers o per poder rebre ajudes a la paralització definitiva de les activitats pesqueres i sempre que reuneixin els requisits establerts per fer-ho.

5. En defecte d'aportació de la baixa corresponent resultant dels procediments instruïts en el marc de la Llei 9/2007, de 22 de juny, i d'aquesta Llei, s'ha de procedir a l'anotació de les característiques reals en el Registre de vaixells i empreses navilieres i en el Cens de la flota pesquera operativa. A partir de l'esmentada anotació cap de les dades registrals pot patir variació fins a la seva baixa definitiva, a excepció dels canvis de titularitat per motius de mort o incapacitat permanent del propietari, transmissió entre vius entre familiars de primer grau que no siguin titulars d'una altra embarcació o modificacions tècniques justificatives que siguin certificades per l'autoritat competent del port base. Aquestes embarcacions no poden rebre cap tipus d'ajuda pública ni ser aportades com a baixa en cap cas durant la seva vida útil, al final de la qual han de ser desballestades sense cap subvenció, fet que ha de figurar anotat en els anteriors registres.

6. No obstant això, si una vegada realitzada l'anotació de les característiques reals a què fa referència l'apartat anterior, l'armador aporta les baixes corresponents a les diferències existents entre les dades reals anotades i les dades registrals anteriors, conforme al que estableix l'article 53.3 del Reial decret 1549/2009, de 9 d'octubre, els efectes restrictius establerts a l'apartat anterior han de quedar anul·lats.

Article 112. *Procediment.*

Els ministeris de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí i de Foment, consultades les comunitats autònomes afectades, han d'establir el procediment administratiu per a la tramitació i resolució de la regularització.

Article 113. *Efectes de la regularització.*

Els armadors o propietaris de vaixells, inclosos en l'àmbit d'aplicació de l'article 110 que no sol·licitin la seva regularització, s'han de donar de baixa provisional en el Cens de la flota pesquera operativa, i no poden fer cap activitat pesquera.»

Disposició addicional sisena.

Els poders públics han de fomentar la titularitat compartida quant a la seva presència en els òrgans rectors de les entitats associatives agràries.

Disposició transitòria única.

En el termini de sis mesos a comptar de la publicació de la nova disposició reglamentària que reguli el Registre de titularitat compartida, s'han de revisar les inscripcions existents per adaptar-les als requisits i les condicions que estableix aquesta Llei. Fins aleshores segueixen vigents el Reial decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries i l'Ordre ARM/2763/2009, de 5 d'octubre, per la qual es regula el Registre de titularitat compartida d'explotacions agràries.

Disposició final primera. *Desplegament de la Llei.*

El Govern i els ministres de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, de Justícia, d'Economia i Hisenda, de Treball i Immigració i de Sanitat, Política Social i Igualtat, han d'adoptar, en l'àmbit de les seves respectives competències, les disposicions de caràcter general necessàries per a l'aplicació, l'execució i el desplegament del que preveu aquesta Llei.

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.*

1. El segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«Així mateix, als efectes d'aquesta Llei i de les disposicions corresponents a l'enquadrament en el sistema especial per a treballadors per compte propi agraris inclosos en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms, es considera com a activitat agrària la venda directa per part d'agricultores o agricultors de la producció pròpia sense transformació o la primera transformació d'aquests, el producte final dels quals estigui inclòs a l'annex I de l'article 38 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, dins dels elements que integrin l'explotació, en mercats municipals o en llocs que no siguin establiments comercials permanents, i es considera també activitat agrària tota la que impliqui la gestió o la direcció i gerència de l'explotació.»

2. L'apartat 4 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«4. Titular de l'explotació: la persona física, ja sigui en règim de titularitat única, ja sigui en règim de titularitat compartida inscrita en el registre corresponent, o la persona jurídica, que exerceix l'activitat agrària organitzant els béns i drets integrants de l'explotació amb criteris empresarials i assumint els riscos i responsabilitats civil, social i fiscal que puguin derivar de la gestió de l'explotació.»

3. L'apartat 5 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«Agricultor professional, la persona física que sent titular d'una explotació agrària, almenys el 50% de la seva renda total l'obtingui d'activitats agràries o altres activitats complementàries, sempre que la part de renda procedent directament de l'activitat agrària de la seva explotació no sigui inferior al 25% de la seva renda total i el volum d'ocupació dedicat a activitats agràries o complementàries sigui igual o superior a la meitat d'una unitat de treball agrari.

A aquests efectes es consideren activitats complementàries la participació i presència de la persona titular, com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu, així com en òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que aquests estiguin vinculats al sector agrari. També es consideren activitats complementàries les de transformació dels productes de l'explotació agrària i la venda directa dels productes transformats de la seva explotació, sempre que no sigui la primera transformació especificada a l'apartat 1 de l'article 2, així com les relacionades amb la conservació de l'espai natural i protecció del medi ambient, el turisme rural o agroturisme, de la mateixa manera que les cinegètiques i artesanals realitzades en la seva explotació.»

4. La lletra d) de l'apartat 1 de l'article 4 queda redactada de la manera següent:

«Estar donat d'alta en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms o, si s'escau, en el sistema especial per a treballadors per compte propi agraris inclòs en l'esmentat règim. Les agricultores i els agricultors professionals que no estiguin enquadrats en el règim anterior han de complir els requisits indicatius de la seva professionalitat agrària establerts a aquests efectes per les comunitats autònomes.»

5. L'apartat 2 de l'article 4 queda redactat de la manera següent:

«2. Les explotacions agràries de titularitat compartida tenen la consideració d'explotacions prioritàries en els termes que estableix la Llei sobre titularitat compartida de les explotacions agràries.»

6. La lletra b) de l'article 6 queda redactada de la manera següent.

«b) Societats civils, laborals o altres de mercantils que, en cas que siguin anònimes, les seves accions han de ser nominatives, sempre que més del 50 per 100 del capital social, si n'hi ha, pertanyi a socis que siguin agricultors professionals. Aquestes societats tenen per objecte principal l'exercici de l'activitat agrària en l'explotació de la qual són titulars.»

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedeix a la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari de la Seguretat Social en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms.*

1. Es fa una nova redacció de l'apartat 2 de l'article 2 de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedeix a la integració dels treballadors per compte propi del règim

especial agrari de la Seguretat Social en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms, que queda redactat de la manera següent:

«2. Als efectes previstos en el punt 1 anterior, s'entén per explotació agrària el conjunt de béns i drets organitzats pel seu titular en l'exercici de l'activitat agrària, i que constitueix en si mateixa unitat tècnico-econòmica, i la persona titular o titulars de l'explotació pot ser-ho per la seva condició de propietària, arrendatària, parcera, cessionària o un altre concepte anàleg, de les finques o elements materials de la respectiva explotació agrària.

Sobre això s'entén per activitat agrària el conjunt de treballs que es requereix per a l'obtenció de productes agrícoles, ramaders i forestals.

Als efectes d'aquesta Llei es considera com a activitat agrària la venda directa per part de l'agricultora o agricultor de la producció pròpia sense transformació o la primera transformació d'aquests el producte final dels quals estigui inclòs a l'annex I de l'article 38 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, dins dels elements que integrin l'explotació, en mercats municipals o en llocs que no siguin establiments comercials permanents, i també es considera l'activitat agrària tota la que impliqui la gestió o la direcció i gerència de l'explotació.

Així mateix, es consideren activitats complementàries la participació i presència de la persona titular, com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu, així com en òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que aquests estiguin vinculats al sector agrari; també tenen la consideració d'activitats complementàries les activitats de transformació dels productes de la seva explotació i venda directa dels productes transformats, sempre que no sigui la primera especificada en l'apartat anterior, així com les relacionades amb la conservació de l'espai natural i protecció del medi ambient, el turisme rural o agroturisme, de la mateixa manera que les cinemàtiques i artesanals realitzades en la seva explotació.»

2. Es fa una nova redacció del primer i segon paràgraf de l'apartat 1 de la disposició addicional primera de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, que quedaria redactat de la manera següent:

«En el supòsit de persones incorporades a l'activitat agrària a partir de l'1 de gener de 2008 que quedin incloses en el règim especial dels treballadors per compte propi o autònoms a través del sistema especial per a treballadors per compte propi agraris, que tinguin cinquanta anys d'edat o menys en el moment de l'esmentada incorporació i siguin cònjuges o descendents del titular de l'explotació agrària, sempre que aquest estigui donat d'alta en els esmentats règims i sistemes especials, s'ha d'aplicar, sobre la cotització per contingències comunes de cobertura obligatòria, una reducció equivalent al 30 per 100 de la quota que resulti d'aplicar a la base mínima de cotització que correspongui el tipus del 18,75 per 100.

La reducció de quotes establerta en el paràgraf anterior té una durada de cinc anys computats des de la data d'efectes de l'obligació de cotitzar i és incompatible amb la reducció i bonificació per als nous treballadors inclosos en el règim especial dels treballadors per compte propi o autònoms en la disposició addicional trenta-cinquena del Text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny.»

Disposició final quarta. *Fonament constitucional.*

1. L'article 1 constitueix regulació de les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals, d'acord amb el article 149.1.1a de la Constitució.

2. Els articles 2.2, 4, 5, 8, 13, 14 i 15 es dicten a l'empara de la competència estatal en matèria de relacions jurídic-civils relatives a les formes del matrimoni que constitueixen

legislació civil, sense perjudici de la conservació, modificació i desenvolupament per les comunitats autònomes dels drets civils, forals o especials, allà on n'hi hagi, a l'empara del que disposa l'article 149.1.8a de la Constitució.

3. L'article 9 constitueix legislació en matèria d'hisenda general i deute de l'Estat, a l'empara del que disposa l'article 149.1.14a de la Constitució.

4. L'article 10 i la disposició final tercera constitueixen legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social, a l'empara del que disposa l'article 149.1.17a de la Constitució.

5. Els articles 2.1, 3, 6, 7, 11, 12 i la disposició final segona constitueixen legislació bàsica en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, dictada a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a de la Constitució.

6. La disposició addicional primera constitueix legislació mercantil a l'empara del que disposa l'article 149.1.6a de la Constitució.

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor al cap de tres mesos de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 4 d'octubre de 2011.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO